

Unitat de Psicologia Bàsica
Departament de Psicologia de l'Educació

Professors: Teoria Atenció i Percepció:
Teoria Memòria:
Pràctiques Atenció i Percepció:
Pràctiques Memòria:

Elena Añaños i Maite Mas.
Dolors Sáiz i Josep Baqués.
Maite Mas i Alejandro Maiche.
Mònica Balltandre

OBJECTIUS GENERALS

Actualment entenem que el comportament humà suposa l'existència de diferents processos psicològics que interactuen. El comportament no funciona per una simple entrada d'estímul i una simple sortida de respostes de l'organisme, sinó que aquestes respostes estan mediatitzades en funció d'una sèrie de variables que depenen de l'organisme. Una de les possibles interpretacions del comportament o de l'activitat humana és considerar al subjecte com un element actiu que rep, processa i respon a la informació del medi. En aquesta interpretació són fonamentals els processos psicològics connectats amb la captació, elaboració, codificació, emmagatzemament i recuperació de la informació.

Els objectius generals d'aquesta assignatura són:

- donar a conèixer als estudiants els aspectes fonamentals dels processos psicològics relacionats amb l'atenció, la percepció i la memòria.
- aconseguir que al finalitzar el curs els estudiants hagin adquirit una terminologia i un coneixement de les principals tendències de recerca en aquestes àrees.
- Trencar amb els estereotips que a nivell popular es tenen sobre aquests processos.
- Identificar les implicacions dels processos d'atenció, percepció i memòria en alguns àmbits de la vida quotidiana com ara l'educació, la publicitat, la memòria dels testimonis, etc.
- Per altra banda, a través de les pràctiques es pretén que els estudiants s'apropin a l'ús de les metodologies de treball i dels instruments utilitzats en l'estudi d'aquests processos.

TEMARI

L'assignatura es compon de dos blocs diferenciats: a) Atenció i Percepció y b) Memòria.

Atenció i Percepció

Unitat 1. El mecanisme atencional

Tema 1. L'atenció: Definicions. Característiques. Manifestacions. Tipus. Factors. Teories i models.

Unitat 2. Sensació i mesura

Tema 2. Les modalitats sensorials: Les sensacions. Classificació. Factors. El sentit cinestèsic i el sentit vestibular. Els sentits de la pell. Els sentits químics. El sistema auditiu. El sistema visual.

Tema 3. La psicofísica: Concepte i fonaments. Concepte de llindar. Mètodes psicofísics. La teoria de la detecció de senyals. Les lleis psicofísiques.

Unitat 3. La percepció

Tema 4. La percepció. Aspectes generals, teories i factors que la influeixen: Consideracions generals. Formes d'estudiar la percepció. Enfocaments teòrics. Factors.

Tema 5. L'organització perceptiva: Diferenciació figura-fons. Les lleis gestàltiques. Reconeixement de patrons. Constàncies perceptives. Il·lusions perceptives.

Tema 6. La percepció de la distància i del moviment: Fonts d'informació de la percepció de la profunditat i de la distància. Percepció del moviment. Teories sobre la percepció del moviment.

Memòria

Unitat 1. La memòria: Aspectes definitoris.

Definició i concepte de memòria. La memòria dins dels processos cognitius. Variables o factors que afecten al procés mnemònic. Mesura de la memòria i els seus diferents paràmetres. La mesura de la memòria a través dels tests. Memòria i oblit. Les grans tradicions en l'estudi de la memòria.

Unitat 2. Estructures i processos de la memòria.

Els treballs pioners. La memòria sensorial. La memòria a curt termini. La memòria de treball (working memory). La memòria a llarg termini. Models estructurals versus models processuals. Processos de codificació i registre. Processos de recuperació. Estratègies mnemòniques.

Unitat 3. La representació de la informació en la memòria.

La memòria episòdica i la memòria semàntica. Els models o teories de la memòria semàntica. Models de xarxes. Models de trets. Conceptes i esquemes. La imatge mental com a representació mental. Debat sobre les representacions mentals.

Unitat 4. Altres línies de recerca sobre la memòria. Camps d'aplicació actuals.

La memòria quotidiana (record de cares, record d'escenes, la memòria autobiogràfica). L'aplicació de la memòria en el context judicial: exactitud de la memòria dels testimonis. La memòria en el context publicitari. Memòria y comprensió, memòria i lectura. La memòria en la vellesa. Desenvolupament i potenciació de la memòria.

PRÀCTIQUES

Els continguts teòrics es complementen amb les pràctiques de l'assignatura que permetran l'alumne conèixer alguns dels aspectes més pràctics i aplicats de l'assignatura.

Tenen com a objectiu que els estudiants s'apropin a l'ús de les metodologies de treball i dels instruments utilitzats en l'estudi d'aquests processos i adquireixin les destreses necessàries per la seva avaluació i estudi tant des del punt de vista psicomètric com experimental.

Així, les pràctiques estan pensades per ajudar a l'estudiant a la assimilació i comprensió de la matèria explicada a classes de teoria, comptant per això amb la participació activa per part de l'estudiant.

Les pràctiques de l'assignatura es realitzaran cada setmana en grups de laboratori. El temari de pràctiques segueix l'estructura dels continguts de l'assignatura. Algunes d'aquestes pràctiques es realitzen mitjançant la utilització d'un software específic.

Les pràctiques s'avaluen a partir de la participació de l'estudiant a classe i de la realització de treballs individuals i/o en grup (3 pel bloc d'atenció i percepció i 2 pel bloc de memòria). També hi ha la possibilitat d'entregar un treball optatiu per a pujar nota. La puntuació obtinguda en pràctiques correspon al 25% de la nota de l'assignatura.

DOCÈNCIA TUTORITZADA

Les tutories de primer cicle tenen com a objectiu oferir la possibilitat a aquells estudiants que ho desitgin, donat que no son obligatòries, de:

- aprofundir en la matèria d'una forma més reposada, complementant la informació donada a classe teòrica.
- proporcionar un espai de consulta i aclariment de la matèria explicada a teoria..

Aquest aprofundiment es farà a través de vídeos (cineforums), resolució de preguntes del temari, simulació d'exàmens, debats, etc.

BIBLIOGRAFIA RECOMANADA

A continuació presentem alguns dels manuals que poden utilitzar-se per a l'estudi dels continguts de l'assignatura. Al llarg dels cursos es facilitarà la bibliografia recomanada adequada a cada unitat.

Atenció i Percepció:

Añaños, E. (1999). *Psicología de la atención y de la percepción. Guía de estudio y evaluación personalizada*. Barcelona: Publicacions de la UAB. Edició electrònica amb CD-ROOM

Fernandez Trespalacios, J.L. y Tudela, P. (1992). Atención y Percepción. En J. Mayor y J.L. Pinillos (Eds.) *Tratado de Psicología General* (vol. 3). Madrid: Alhambra.

García Sevilla, J. (1997). *Manual de psicología de la atención*. Madrid: Síntesis.

Lillo, J. (1993). *Psicología de la Percepción*. Madrid: Debate.

Matlin, M.W. y Foley, H. (1996). *Sensación y percepción*. México: Prentice Hall.

Munnar, E., Rosselló, J. Y Sánchez-Cabaco, A. (coords.). (2000). Atención y Percepción. Madrid: Alianza Editorial.

Shiffman, H.R. (1997). *La percepción sensorial*. México: Limusa

Memòria

Baddeley, A.D. (1999). *Essentials of Human Memory*. Hove (UK): Psychology Press.

Baddeley, A.D. (1998). *Memoria Humana: Teoría y Práctica*. Madrid: McGraw-Hill.

De Vega, M. (1984). *Introducción a la Psicología cognitiva*. Madrid: Alianza.

Mayor, J. i De Vega, M. (1992). *Memoria y representación*. Madrid: Alhambra.

Navarro, J.L. (1993). *Aprendizaje y memoria humana*. Madrid: McGraw Hill.

Neath, I. i Surprenant, A. (2002). *Human Memory (Second edition)*. New York: Wadsworth Publishing.

Ruiz-Vargas, J.M. (1991). *Psicología de la Memoria*. Madrid: Alianza Editorial.

Ruiz-Vargas, J.M. (2002). *Memoria y olvido*. Madrid: Trotta.

Saiz,D. i Saiz,M. (1989). *Una introducción a los estudios de la memoria*. Barcelona: Avesta.

Saiz,D., Saiz,M. i Baqués,J. (1996). *Psicología de la memoria. Manual de prácticas*. Barcelona: Avesta.

Schacter, D. L. (2001) *The seven sins of memory: How the mind forgets and remembers*. New York: Houghton Mifflin Co.

AVALUACIÓ

L'avaluació del curs tindrà en compte els següents elements:

- La realització i la deguda superació de totes les pràctiques proposades.
- Examen dels coneixements adquirits mitjançant una prova objectiva amb preguntes d'elecció múltiple.

Per aprovar serà necessari haver superat ambdues parts.

Observació: Aquest programa pot tenir petites modificacions a partir del mes de setembre.